

Bulletin 18/91

ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

Ze zápisu 10. zasedání prezidia Československé akademie věd, konaného dne 26. června 1991

Zasedání prezidia zahájil a řídil předseda ČSAV akademik O. Wichterle. V úvodu jednání uvítal nově jmenovaného ředitele úřadu prezidia ČSAV ing. S. Biskupa, CSc. Navržený program I. i II. části zasedání schválili členové prezidia bez připomínek.

I. část

II. Hodnocení LX. valného shromáždění ČSAV a návrh opatření k realizaci jeho usnesení

Předložený materiál uvedl O. Wichterle, který konstatoval, že LX. valné shromáždění ČSAV řádně projednalo stanovený program, přijalo k němu příslušná usnesení a proběhlo klidně a bez závažnějších konfliktů. Zároveň jeho průběh potvrdil správnost doporučení, aby valné shromáždění ČSAV v dosavadní podobě již nebylo do nové právní úpravy akademii věd svoláváno, pokud si to nevyžádají nepředvídatelné mimořádné okolnosti. V diskusi prezidium vyjádřilo souhlas s tímto hodnocením a podrobně se zabývalo návrhem prováděcího opatření k realizaci usnesení LX. valného shromáždění ČSAV, který v některých bodech upřesnilo.

Prezidium

1. projednalo hodnocení průběhu a výsledků LX. valného shromáždění ČSAV, konaného dne 20. 6. 1991;

2. bere na vědomí, že realizaci usnesení valného

shromáždění (dále jen „usnesení“) č. I/2, I/3, I/4, I/5, II/2 a III/2 zabezpečí v rámci své působnosti Výbor prezidia pro řízení pracovišť ČSAV;

3. k realizaci usnesení č. I/6 se usnáší projednat na svém zasedání dne 23. 10. 1991 návrh způsobu a postupu jednání o vytvoření grantových systémů pro vědu v rámci jednotlivých republik i federace;

4. k realizaci usnesení č. II/2 se usnáší nadále projednávat na každém svém zasedání postup a problémy přípravy nových zákonů o vědě a výzkumu, o České akademii věd a umění, Slovenské akademii věd a Učené společnosti ČSFR;

5. k realizaci usnesení č. II/3 ukládá O. Wichterle, aby v případě potřeby předložil nejpozději do 31. 10. 1991 vládě ČSFR žádost o prodloužení platnosti stávajících prozatímních stanov ČSAV a funkčního období dosavadního prezidia ČSAV na nezbytně nutnou dobu do přijetí nové právní úpravy akademii věd;

6. k realizaci usnesení č. III/3 a IV/2 a), b) ukládá O. Wichterlemu neprodleně předložit vládě ČSFR návrh na rozhodnutí o záležitostech členů ČSAV ve

smyslu těchto usnesení;

7. k realizaci usnesení č. I/7 ukládá O. Wichterlemu sdělit stanovisko valného shromáždění ČSAV k situaci Národní knihovny v Praze předsedovi vlády ČR, ministru kultury ČR a Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR;

8. ukládá M. Šmídákovi, aby na základě stenografického záznamu průběhu zasedání valného shromáždění předal věcně příslušným členům prezidia ČSAV další připomínky, návrhy a podněty, které byly vysloveny v diskusi a k nimž je třeba zaujmout stanovisko.

III. Informace o postupu prací na nových zákonech o vědě a výzkumu a na nové právní úpravě akademii věd

Ústní informace podali V. Hančil, V. Knapp a S. Takács (v zastoupení L. Macha).

Návrh zásad zákona ČNR o České akademii věd a umění, upravený podle výsledků připomínkového řízení, byl odevzdán ministerstvu pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR a dalším zainteresovaným orgánům. V současné době se projednávají některé kompetenční nejasnosti pokud jde o další zpracování a projednávání tohoto návrhu. K závažnému jednání o tomto návrhu i o návrhu obecného zákona o vědě a výzkumu dojde dne 28. 6. 1991 v Komisi pro vědu při Výboru pro vědu, vzdělání a kulturu ČNR.

Zásady federálního zákona o fondu pro vědu jsou připraveny a do 10. 7. 1991 má být vypracována první verze návrhu statutu tohoto fondu. V diskusi k této informaci bylo doporučeno, aby se do přípravy statutu federálního fondu pro vědu aktivně zapojili i představitelé Slovenské akademie věd.

Návrh zásad zákona o Učené společnosti ČSFR byl v pověřené komisi předsednictva vlády upraven podle výsledků připomínkového řízení a je připravován k projednávání v Legislativní radě vlády ČSFR, k němuž pravděpodobně dojde v září 1991.

V přípravě zákonů SNR o organizaci a podpoře vědy a výzkumu a o Slovenské akademii věd nedošlo od posledního jednání prezidia ke změnám. Oběma návrhy se bude 28. 6. 1991 zabývat Rada vlády SR pro vědu a výzkum.

Prezidium

bere na vědomí přednesené informace o postupu prací na nových zákonech o vědě a výzkumu a na nové právní úpravě akademii věd s připomínkou.

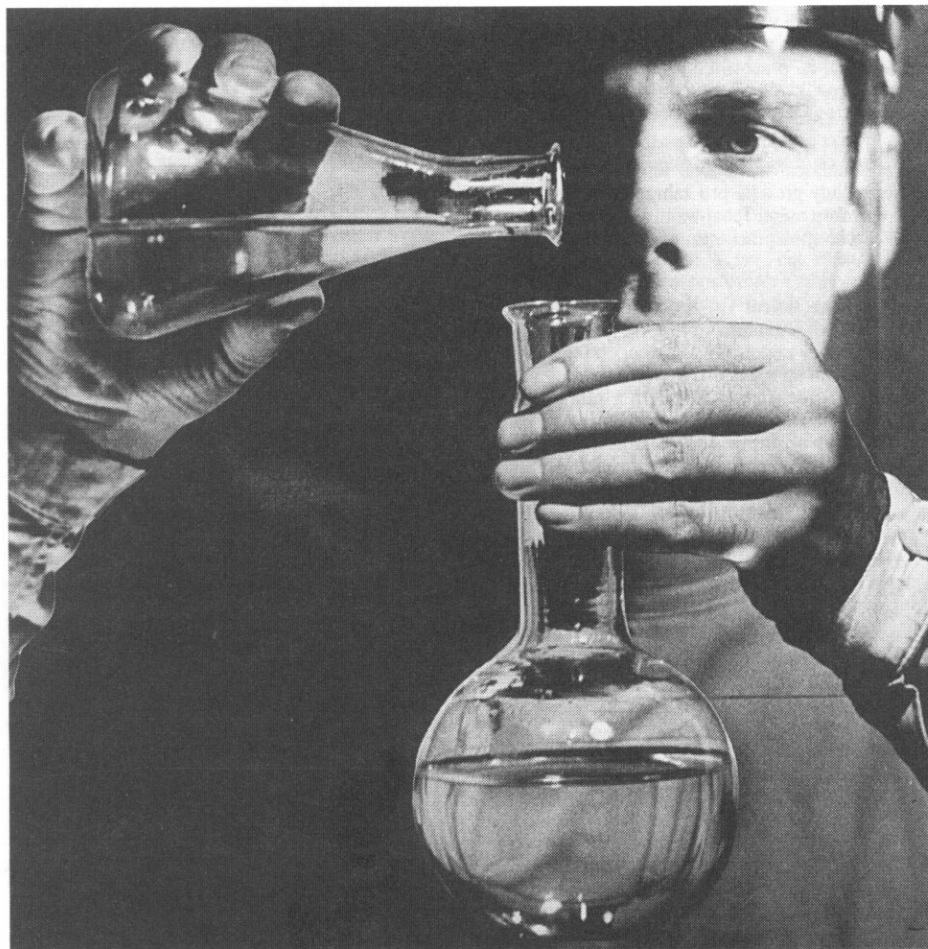
IV. Návrh na zrušení pracovní skupiny pro další zpracování zákona Federálního shromáždění o ČSAV jako učené společnosti předních českých a slovenských vědců

Návrh uvedl V. Knapp, který konstatoval, že pracovní skupina splnila svůj úkol a další etapu prací převzala komise zřízená místopředsedou vlády ČSFR dr. J. Mikloškem, DrSc.

Prezidium

1. ruší pracovní skupinu pro další zpracování zákona Federálního shromáždění o ČSAV jako učené společnosti předních českých a slovenských vědců;

2. ukládá V. Knappovi oznámit zrušení pracovní skupiny všem jejím členům a poděkovat jim za vykonanou práci.

V. Návrh zaměření a organizace činnosti prezidia ČSAV ve II. pololetí 1991

Návrh uvedl O. Wichterle.

Prezidium

1. souhlasí se zaměřením své činnosti ve II. pololetí 1991 podle předloženého návrhu;
2. souhlasí s konáním svých pravidelných zasedání ve II. pololetí 1991 v termínech 11. 9., 23. 10. a 4. 12. 1991.

VI. Průběžná zpráva o přípravě oslav 400. výročí narození J. A. Komenského

Projednávání předložené zprávy uvedl V. Herold, který zdůraznil zejména význam edičních projektů připravených k jubileu a poukázal na závažné ekonomické problémy v jejich realizaci. K řešení této situace má přispět zřízení Fondu pro vydávání a šíření díla J. A. Komenského. V diskusi byly ujasněny možnosti Akademie pokud jde o vydávání díla J. A. Komenského a dalších komeniologických prací, a bylo zdůrazněno, že jde o úkol celonárodního významu a do-sahu. Další připomínky se týkaly zastoupení slovenských institucí a zvláště Univerzity Komenského v Bratislavě v čestném výboru Fondu pro vydávání a šíření díla J. A. Komenského a některých dalších otázek.

Prezidium

1. bere na vědomí předloženou zprávu s připomínkami;
2. plně podporuje aktivity Fondu pro vydávání a šíření díla J. A. Komenského;
3. ukládá E. Neustupnému sledovat včasné vydání svazků 23 a 15/3 souboru Opera omnia J. A. Komenského;
4. ukládá V. Heroldovi, aby ve spolupráci s akademickou komisí, vytvořenou ad hoc, sledoval přípravu oslav J. A. Komenského v ČSAV a podal prezidiu další zprávu v prosinci 1991;
5. ukládá M. Hakenové sledovat propagační využití oslav a pověřuje ji přípravou příležitostné výstavy a Salónu Lyry Pragensis.

VII. Informace o jednání zástupců ČSAV a Akademie pro vědecký výzkum a techniku Egyptské arabské republiky

V zastoupení J. Niederleho uvedl projednávání předloženého materiálu P. Vlasák, který charakterizoval průběh jednání i sjednaný prováděcí plán vědecké spolupráce a kriticky se vyslovil k jeho příloze, obsahující seznam oblastí společného zájmu obou institucí. Rovněž v diskusi bylo poukázáno na řadu zásadních strukturálních i věcných nedostatků tohoto seznamu a na nesprávný způsob jeho zpracování. Posléze bylo v diskusi upozorněno i na chybný údaj, týkající se výše denních diet čs. pracovníků v Egyptské arabské republice.

Prezidium

1. bere se souhlasem na vědomí informaci o jednání zástupců ČSAV a Akademie pro vědecký výzkum a techniku Egyptské arabské republiky a sjednaný Prováděcí plán vědecké spolupráce mezi oběma institucemi na léta 1991–1994 s opravou údaje o výši denních diet na 18,- LE;
2. ukládá J. Niederlemu, aby ve spolupráci s odděleními věd a Slovenskou akademií věd přezkoumal navržený seznam oblastí společného zájmu ve smyslu připomínek prezidia a znovu jej projednal s egyptskou stranou.

VIII. Návrh na udělení cen ČSAV pro rok 1991

Návrhy na udělení cen ČSAV pro rok 1991 uvedli a blíže zdůvodnili P. Lukáš, J. Svoboda (v zastoupení M. Straškraby) a A. Kostlán. V diskusi byl ujasněn způsob přípravy návrhů a byly posouzeny některé otázky výše navržených finančních odměn. Po diskusi vyslovilo prezidium souhlas s návrhem tak, jak byl předložen.

Prezidium

1. uděluje ceny ČSAV pro rok 1991 podle návrhů uvedených v příloze III předloženého materiálu;
2. neschvaluje udělení cen ČSAV uvedených v příloze IV předloženého materiálu;
3. ukládá a) O. Wichterlemu a P. Vlasákovi, aby slavnostně odevzdali udělené ceny;
- b) S. Biskupovi, aby zabezpečil vyplacení schválených peněžitých odměn.

IX. Návrh na udělení cen ČSAV za popularizaci vědy pro rok 1991

Návrh uvedl V. Herold, který charakterizoval práci ustavené odborné poroty a blíže odůvodnil doporučení i nedoporučení jednotlivých návrhů.

Prezidium

1. uděluje ceny ČSAV za popularizaci vědy podle návrhů uvedených v příloze III předloženého materiálu;
2. neschvaluje udělení cen ČSAV za popularizaci vědy uvedených v příloze IV předloženého materiálu;
3. ukládá a) O. Wichterlemu a V. Heroldovi, aby slavnostně odevzdali udělené ceny;
- b) S. Biskupovi, aby zabezpečil vyplacení schválených peněžitých odměn.

II. část

XIV. Usnesení vlády České a Slovenské Federativní Republiky

1. Prezidium ČSAV bere na vědomí usnesení vlády ČSFR ze dne 30. května 1991 č. 328 o státním závěrečném účtu federace a přehledu o souhrnu státních závěrečných účtů ČSFR za rok 1990.
2. Prezidium ČSAV bere na vědomí usnesení vlády ČSFR ze dne 30. května 1991 č. 337 o sjednání Protokolu o zrušení Rady vzájemné hospodářské pomoci.
3. Prezidium ČSAV bere na vědomí usnesení vlády ČSFR ze dne 6. června 1991 č. 361 ke zprávě ze zasedání Sboru zplnomocněných zástupců vlád členských států Spojeného ústavu jaderných výzkumů v Dubně u Moskvy a ukládá R. Machovi, zplnomocněnému zástupci ČSFR v SÚJV, po řádném připomínkovém řízení s federálními ministerstvy financí a zahraničních věcí předložit nejpозději do 15. 8. 1991 vládě ČSFR návrh na obeslání mimořádného zasedání Sboru zplnomocněných zástupců vlád členských států SÚJV s návrhem na postup delegace ČSFR na tomto zasedání.

XV. Informace o jednání předsedy Rady prezidia pro zahraniční styky s Národní vědeckou radou Tchaj-wanu

Informaci uvedl v zastoupení J. Niederleho P. Vlasák. V diskusi bylo připomenuto, že personální návrhy na vyslání čs. pracovníků na Tchaj-wan by měly vycházet z podkladů všech zúčastněných pracovišť a musí se k nim vyjádřit příslušná oddělení věd.

Prezidium

bere se souhlasem na vědomí informaci o jednání předsedy Rady prezidia pro zahraniční styky s Národní vědeckou radou Tchaj-wanu a sjednanou dohodou o vědecké spolupráci mezi oběma institucemi.

XVI. Návrh na složení Čs. komitétů mezinárodních vědeckých organizací

Návrh uvedl v zastoupení J. Niederleho P. Vlasák, který upozornil na nejasnosti a sporné případy v navrženém složení některých komitétů a zdůraznil, že nové složení komitétů by napříště mělo být předem konzultováno s příslušnými odděleními věd. S těmito připomínkami se prezidium v diskusi plně ztotožnilo. Z praktických důvodů bylo dále rozhodnuto určovat v novém složení národních komitétů svolavatele, kteří by zajistili svolání první schůze komitétu a volbu jeho řádných funkcionářů.

Prezidium

1. bere se souhlasem na vědomí a) nové složení Čs. komitétu archeologického s tím, že jeho svolavatelem bude E. Neustupný;
- b) doplnění Čs. komitétu pro výzkum mozku (IB-RO) o doc. MUDr. V. Zikmunda, DrSc.;
2. vrací k přezkoumání, projednání s příslušnými odděleními věd a případným úpravám návrhy na nové složení Čs. astronautické komise, Čs. komitétu pro elektronovou mikroskopii a Čs. komitétu pro optiku.

XVII. Informace o stavu zpracování významných výsledků SPZV v období 8. pětiletky

P. Vlasák sdělil, že vzhledem k personální situaci po zrušení odboru vědeckého plánu úřadu prezidia ČSAV a k nedostatkům v kvalitě a úplnosti předložených podkladů se zpracování souhrnné zprávy o vý-

sledcích plnění státního plánu základního výzkumu v letech 1986–1990 zdrželo a zprávu bude možno prezidiu předložit až v podzimním období.

Prezidium

bere na vědomí přednesenou informaci s tím, že písemná zpráva bude předložena některému zasedání prezidia v podzimním období 1991.

V závěru zasedání předseda ČSAV akademik O. Wichterle sdělil, že v době letní dovolené jej bude od 1. do 31. července 1991 zastupovat místopředseda ČSAV akademik V. Knapp a od 1. do 31. srpna 1991 místopředseda ČSAV akademik M. Katětov. Prezidium vzalo toto sdělení se souhlasem na vědomí.

V dalším informoval O. Wichterle o dopisu předsedy Rady vysokých škol ČR prof. JUDr. K. Malého, DrSc., který navrhuje uskutečnit dne 20. 9. 1991 společné zasedání prezidia ČSAV s Radou vysokých škol ČR k některým otázkám společného zájmu. K přípravě tohoto zasedání se prezidium vrátí na své příští schůzi.

V Hančl informoval prezidium o dopisu zahraničního sekretáře Royal Society, týkajícím se účasti zástupců ČSAV na poradě o evropském výměnném programu pro vědu. K rozhodnutí o vyslání těchto zástupců byl zmocněn O. Wichterle v dohodě s L. Machem.

Na ukončení jednání poděkoval O. Wichterle členům prezidia za jejich práci v I. pololetí 1991 a popřál jim příjemné prožití letních dovolených.

Academia, nakladatelství ČSAV,

plánuje rozšířit nabídku své reprezentační prodejny na Václavském náměstí 34 v Praze o publikace zahraničních nakladatelství.

Vzhledem k vysokým poštovním tarifům a administrativní náročnosti bude naše prodejna vyřizovat objednávky od institucí nebo soukromníků na základě výběru podle jednotlivých katalogů, které jsou v knihkupectví: Böhlau – Vídeň, Meiner – Hamburk, MacMillan – Londýn, Springer Verlag – Heidelberg, Kluwer – Dordrecht, Verlag Chemie – Weinheim. V případě zájmu budou zajištěny katalogy dalších konkrétně požadovaných firem.

V dubnu letošního roku proběhla ve výstavní síni nakladatelství Academia velmi úspěšná výstava filozofické literatury firmy Felix Meiner z Hamburku. Knihy z této výstavy jsou v omezené počtu v knihkupectví Academia a zájemci o tuto literaturu si je mohou za výhodné ceny koupit. Cenový přepočít je výhodnější než ve státním podniku Zahraniční literatura.

V současné době nakladatelství Academia jedná s dalšími zahraničními nakladatelstvími a o výsledku budeme informovat prostřednictvím Bulletinu ČSAV.

Knihkupectví Academia
Václavské nám. 34
112 29 Praha 1

Upozornění Ústředního archivu ČSAV

Odtajňováním tajných a přísně tajných materiálů (agenda po J. Riedlovi) byl k 1. 7. 1991 pověřen PhDr. Jan Paďourek, Ústřední archiv ČSAV, Praha 1, Karlova 2, tel. 26 28 75. Zájemci o odtajnění těchto písemností nechtě se laskavě obrátit písemně či telefonicky na uvedenou adresu.

Ústavy, které mají zájem o poskytnutí dosud platného spisového řádu pracovišť ČSAV, si ho mohou vyzvednout osobně v sekretariátu ÚA ČSAV. Vzhledem k úsporným opatřením bude tato norma na požádání zaslána poštou jen na mimopražská pracoviště.

Ze zápisu 26. zasedání Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV konaného dne 25. června 1991

Zasedání zahájil a řídil předseda Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV V. Hančil.

II. Informace o ukončení činnosti Výpočetní laboratoře při Ústavu teorie a historie vědy ČSAV

A. Kostlán na základě písemného podkladu informoval o tom, že vývoj výpočetní techniky a postupný přechod na osobní počítače na společenskovedních pracovištích ČSAV ukazuje neodpodstatnost další existence laboratoře, vybavené zastaralým a již amortizovaným počítačem maďarské výroby EC 1011. Poté L. Tondl podrobně informoval o nedostatečném využívání této výpočetní techniky ze strany společenskovedních pracovišť ČSAV v minulosti i současnosti (v podstatě počítač dílčím způsobem užívaly pouze dva ústavy) a seznámil přítomné se záměrem ÚTHV ČSAV přeměnit tuto laboratoř na oddělení statistické analýzy vědy, kde by byla vybudována ucelená datová báze o československé vědě a výzkumu a jejich mezinárodním postavení. Rozpracované úkoly pro jiné společenskovední ústavy jsou převáděny na disky pro PC s tím, že budou předány příslušným ústavům. V diskusi byl podpořen záměr na ukončení činnosti této laboratoře. Současně bylo konstatováno, že pro její vytvoření obdobně jako u býv. Střediska výpočetní techniky byly poskytnuty provozní a mzdové prostředky účelové a nelze je ponechat pouze jednomu pracovišti ČSAV. Námět, aby laboratoř byla dána k dispozici komisi pro přípravu koncepčního řešení vědní politiky ČSAV, nebyl přijat. Bylo konstatováno, že věcná orientace ústavu je předpokladem pro vytváření zázemí uvedené komise.

Výbor prezidia

1. souhlasí s ukončením činnosti Výpočetní laboratoře při Ústavu teorie a historie vědy ČSAV,
2. ukládá A. Kostlánovi a J. Medalovi zabezpečit převod uvolněných mzdových i provozních prostředků ve prospěch společenskovední oblasti do 15. 7. 1991.

III. Návrh smlouvy o spolupráci mezi ČSAV a MŠMT ČR při využití budov ČSAV pro Jihočeskou univerzitu

Písemný materiál uvedl Z. Brandl v zastoupení M. Straškraby s tím, že redukce rozsahu původních záměrů na postupné budování Sdružení biologických pracovišť ČSAV v Českých Budějovicích a rozhodnutí vlády ČR vybudovat Jihočeskou univerzitu vedly představitelé SBÚ ČSAV a MŠMT ČR k návrhu společné využití některé objekty ČSAV v tomto místě v rozsahu rámcově projednaném dne 24. 5. 1991 mezi ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a místopředsedou ČSAV M. Straškrabou. Mj. zdůraznil, že výstavba Jihočeského biologického centra byla v minulosti pojata velkoryse, provozy jsou velmi nákladné a budoucí využití budov ČSAV lze spatřovat i mimo Akademii pro Jihočeskou univerzitu. S konkrétními údaji o stavu rozestavenosti budov a o finančních nákladech Akademie seznámil přítomné P. Bielich. V obšírné diskusi byl kriticky hodnocen především stav, že velká část investičních prostředků ČSAV byla pro rok 1991 věnována výstavbě v tomto regionu a nyní (přestože na tuto skutečnost bylo upozorňováno již při rozpisu ukazatelů rozpočtu) bude část staveb předána bezplatně jinému resortu. Bylo rovněž konstatováno, že ve zprávě chybějí záměry spojené s činností komplexu Akademie a Jihočeské univerzity. Přístupy při provedených jednáních nevzaly zcela na zřetel svizelnou finanční situaci Akademie a objevuje se v nich prosazování partikulárních zájmů pracovišť v této oblasti. Nebyl vysloven souhlas s pojetím bodu 1 c) důvodové zprávy, aby v případě, nedojde-li k založení Jihočeské univerzity a její biologické fakulty do 31. října 1991, byla smlouva neplatná a objekty přešly zpět do vlastnictví ČSAV po vyrovnání investičních prostředků vložených do nich ze strany MŠMT ČR. Bylo upozorněno i na nezbytnost uzavírat tyto smlouvy pouze mezi již existujícími právními subjekty (Jihočeská univerzita není zatím zřízena zákonem).

Výbor prezidia

1. bere na vědomí předloženou důvodovou zprávu s připomínkami,
2. zmocňuje M. Straškrabu a P. Vlasáka projednat a připravit návrh smlouvy o spolupráci mezi ČSAV a MŠMT na využití budov ČSAV pro Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích do 15. 7. 1991,
3. ukládá M. Straškrabovi a V. Mejstříkovi zpracovat koncepci využití všech budov a ploch využívaných Sdružením biologických pracovišť ČSAV nejpozději do 31. 7. 1991,
4. ukládá M. Straškrabovi a P. Vlasákově předložit ke schválení Výboru prezidia návrh smlouvy o spolu-

práci mezi ČSAV a MŠMT ČR do 31. 7. 1991,

5. ukládá J. Štindlovi připravit návrh hospodářské smlouvy na převod rozestavených objektů 011 a 012 MŠMT ČR do 31. 7. 1991.

IV. Návrh dohody o zřízení společného pracoviště buněčné neurofyzologie, uzavírané mezi Ústavem experimentální medicíny ČSAV a 3. lékařskou fakultou UK

Písemný návrh uvedl P. Vlasák s tím, že záměr na zřízení společného pracoviště buněčné neurofyzologie byl projednán již na 23. a 24. zasedání Výboru prezidia ČSAV. Mj. zdůraznil, že jde o společné pracoviště ČSAV a vysoké školy, kde jsou na základě smlouvy o sdružení vytvářeny podmínky pro konkrétní a věcnou spolupráci v dané oblasti. V diskusi byly objasněny některé otázky týkající se finančního zajištění společného pracoviště, účinnosti dohody, bylo upozorněno na potíže ve financování zařízení typu společných pracovišť. Bylo konstatováno, že je nutno urychlit dokončení přípravy zásad pro vytváření těchto pracovišť.

Výbor prezidia

1. bere předložený návrh na vědomí,
2. souhlasí ve smyslu § 41 a § 42 prozatímních stanov ČSAV se zřízením společného pracoviště buněčné neurofyzologie a potvrzuje přiloženou dohodu uzavíranou mezi Ústavem experimentální medicíny ČSAV a 3. lékařskou fakultou UK.

V. Návrh postupu při vytváření společného demografického pracoviště ČSAV a přírodovědecké fakulty UK

A. Kostlán informoval o závěrech jednání zainteresovaných pracovišť ČSAV (Sociologického ústavu, Historického ústavu a Geografického ústavu) a přírodovědecké fakulty UK, sledujících zřízení společného Demografického ústavu ČSAV. V současné době jsou konkretizovány jednotlivé zásady v připravované dohodě o sdružení, které již dne 29. 5. 1991 schválila rada přírodovědecké fakulty UK a doporučila brzké zřízení tohoto pracoviště. Prozatím se nepodařilo dořešit jednotlivé převody pracovníků, zejména z Geografického ústavu ČSAV.

Výbor prezidia bere se souhlasem na vědomí přednesenou informaci.

VI. Návrh na jmenování ředitele Vývojové optické dílny ČSAV v Turnově

Návrh uvedl J. Velemínský s tím, že navrhovaný kandidát byl v tajném hlasování konkursní komise zvolen jednomyslně. V diskusi byla vznesena připomínka, že součástí návrhu by mělo být i stanovení platu navrhovanému řediteli.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí zprávu z jednání konkursní komise,
2. jmenuje s účinností od 1. 7. 1991 ing. Petra Řeháka ředitelem společného pracoviště Vývojové optické dílny ČSAV v Turnově na dobu 4 let,
3. ukládá ing. P. Řehákovi vypracovat do 31. 8. 1991 organizační řád pracoviště,
4. pověřuje J. Medala, J. Velemínského a P. Vlasáka, aby stanovili plat řediteli tohoto pracoviště do 30. 6. 1991.

VII. Návrh rámcového programu činnosti Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV na II. pololetí 1991

Návrh programu hlavních otázek, které budou předmětem jednání výboru prezidia v uvedeném období, uvedl V. Hančil. Zároveň akcentoval, že odpovědně projednání tohoto značně rozsáhlého programu vyžaduje, aby členové výboru měli dostatečný čas na prostudování materiálu, a proto je třeba, aby materiály měli k dispozici již ve čtvrté (odpoledne) před plánovanými úterními zasedáními výboru. Diskuse se týkala otázek spojených s postupem při provádění zahraničních expertiz pro hodnocení pracovišť. V této souvislosti bylo doporučeno, aby byl připraven pro ústavy jeden dotazník, který bude podkladem pro více hodnotitelů. Rovněž bylo upozorněno na některé problémy při účasti ČSAV v mezinárodních organizacích a doporučeno jejich řešení v rámci Rady prezidia ČSAV pro zahraniční spolupráci. V tomto smyslu budou náměty projednány v souvislosti s přípravou programu prezidia ČSAV.

Výbor prezidia

1. schvaluje rámcový program činnosti Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV na II. pololetí podle předloženého návrhu s tím, že v souvislosti s připravovanou novou právní úpravou akademii věd a předpokládaným vznikem ČAVU budou posouze-

ny problémové okruhy, projednávané koncem roku 1991,

2. ukládá svým členům S. Biskupovi a D. Vaníčkové zajišťovat realizaci schváleného programu.

VIII. Různé

4. Návrh příslibu odměny řediteli Encyklopedického ústavu ČSAV

E. Neustupný požádal o přehodnocení výše příslibu roční odměny M. Černému po mimořádně obtížné podmínky na pracovišti, které jsou nahromaděné pro mnohonásobné střídání vedení pracoviště. Navrhl zvýšit příslib odměny o 5 %, tj. celkem na 35 %. V diskusi bylo konstatováno, že odměňování ředitelů společných pracovišť bylo se zřetelem na úkoly, které plní, značně podhodnoceno, a bylo doporučeno tento stav řešit. Bylo dohodnuto, že tyto otázky budou celkově posouzeny v pracovní skupině vytvořené pro plnění úkolu v bodu VIII/3.

Výbor prezidia

- a) souhlasí se zvýšením příslibu roční odměny řediteli Encyklopedického ústavu ČSAV v navržené výši,
- b) ukládá S. Biskupovi učinit příslušná opatření k realizaci tohoto návrhu do 30. 6. 1991.

5. Příprava konkursního řízení na zahraniční cesty

A. Kostlán uvedl, že po seznámení se se zápisem Rady pro zahraniční styky z června t. r. zjistil, že Rada vyhlásila konkursní řízení na zahraniční cesty v roce 1992, a to na základě těchto principů jako v roce předcházejícím. Tento mechanismus, opírající se o stanoviska vědeckých kolegií ČSAV, byl na jednání 15. zasedání výboru prezidia dne 11. 12. 1990 předmětem kritiky a později byl podroben kritice ze strany řady pracovišť při finančním zajišťování zahraničních cest. Předpokládalo se zpracování nového systému konkursního řízení, který by měl být schválen Výborem. V diskusi bylo doporučeno tuto otázku urychleně řešit.

Výbor prezidia ukládá J. Niederlemu (Radě pracovišť ČSAV pro zahraniční styky), aby urychleně připravil návrh nového systému konkursního řízení na zahraniční cesty, příp. navrhl změny, které by respektovaly závěry 15. zasedání Výboru prezidia (termin do 23. 7. 1991).

6. Situace v hospodaření společných pracovišť ČSAV

J. Vepřek informoval, že v Ekonomické radě je připravováno jednání s řediteli společných pracovišť ČSAV ohledně stavu vyrovnanosti jejich hospodaření, které se bude konat dne 27. 6. 1991. Prozatím připravené podklady signalizují značné problémy s přechodem těchto pracovišť na soběstačnost, mj. i proto, že ústavy z nedostatku finančních prostředků omezují zakázky.

Výbor prezidia ukládá J. Vepřekovi (Ekonomické radě), aby na příští jednání Výboru prezidia připravil materiál o stavu hospodaření společných vědeckých pracovišť ČSAV včetně návrhu potřebných opatření.

7. Účast ČSAV v Čs.-sovětské obchodní komoře

S. Biskup požádal o stanovisko členů Výboru prezidia ve věci zaplacení členského příspěvku této organizaci. Bylo upozorněno, že již v dřívějším období bylo rozhodnuto o tom, že ČSAV nebude v této komoře zastoupena. Vzhledem k tomu, že až do výpovědi z této komory je třeba platit členský příspěvek, bylo rozhodnuto o této platbě s tím, že úřad prezidia ČSAV urychleně zajistí vystoupení ČSAV z této organizace. Zároveň bylo upozorněno, že obdobná situace je v účasti ČSAV v Československé obchodní a průmyslové komoře.

Výbor prezidia ukládá J. Biskupovi, aby učinil příslušná opatření ke zrušení členství ČSAV v Čs.-sovětské obchodní komoře a Československé obchodní a průmyslové komoře do 30. 6. 1991.

8. Účast ČSAV na řešení projektu Interbal

Vzata na vědomí informace P. Vlasáka, že čs. strana nebude schopna dostát svým mezinárodním závazkům v tomto projektu, pokud nedojde k nějakému oživení buďto ze zahraničních zdrojů (grant). Jinak případná v úvahu uvolnění určitých rezerv.

Závěrem jednání se členové Výboru prezidia vzájemně informovali o některých aktuálních otázkách ze schůzek s řediteli pracovišť ČSAV. Bylo dohodnuto, že v období mezi zasedáními Výboru prezidia v letních měsících bude neodkladně zajišťována skupina ve složení: V. Hančil, P. Lukáš, A. Kostlán, M. Straškraba a P. Vlasák.

16. KONGRES SVU

Československá společnost věd a umění (SVU) v USA sdružuje od roku 1958 většinu českých a slovenských vědců a umělců žijících mimo hranice své vlasti. Koná pravidelné kongresy svých členů, vydává publikace a časopisy. Po listopadové revoluci chce poprvé svůj kongres, 16., uspořádat v roce 1992 mimo Severní Ameriku a zvolila pro něj Prahu a Bratislavu. SVU vyvinula zároveň iniciativu, aby 16. kongres nebyl omezen jen na její členy, ale stal se počátkem trvalého mostu mezi českými a slovenskými vědci žijícími ve vlasti i mimo ni. Jeho uskutečněním by se vlastně poprvé od vzniku samostatného Československa mohli sejít všichni čeští a slovenští vědci z celého světa.

Český a slovenský národ ve svém vývoji zažil nejednu emigrační vlnu svých vědců, způsobenou v různých dobách různými faktory. Tak jako emigrační vlna oslabuje vcelku domácí vědecký i umělecký potenciál, znamená pro světovou vědu mnohdy významný impuls urychleného proniknutí českých a slovenských vědců na světové fórum a v některých případech i jejich významný vliv na vývoj vědy v dalších zemích nebo ve světovém měřítku vůbec. Snahy o přerušování těchto dvou větvi naší vědy byly vždy k neprospěchu jejího domácího rozvoje. Dnes tedy padly ideologické a s nimi spojené institucionální bariéry mezi těmito proudy, jak jsme se k tomu přihlásili při oslavách 100. výročí ČAVU. Je nezbytné vytvořit možnosti pro vzájemné znovupoznávání, informací o vlastní práci a pro navazování vzájemné spolupráce.

Kongres se připravuje na konec června 1992. Předpokládá se, že se ho aktivně zúčastní pracovníci vysokých škol, akademických ústavů i vědeckých společností.

Přípravný výbor

**Projev prof. Miloslava Rechcigla
na slavnostním matiné
v Národním divadle 18. 5. 91
v rámci oslav 100. výročí ČAVU**

Vážení pane prezidente, pane předsedo, dámy a pánové!

Dovolte, abych vás pozdravil jménem americké Agentury pro mezinárodní rozvoj, pro kterou pracuji, a rovněž vám tlumočil pozdravy Československé společnosti věd a umění, již jsem spoluzakladatelem a bývalým předsedou.

Děkuji vám upřímně za velikou poctu, kterou jste mi prokázali, a to nejen svým jménem, ale jménem

celé naší SVU, jejíž členstvo je roztroušeno po celém světě – od Severní Ameriky po Latinskou Ameriku přes Evropu, Asii, Afriku až do Oceánie.

Naše Společnost se v mnohém podobá České akademii věd a umění, jejíž sté jubileum oslavujeme. Cílem obou bylo pracovat ve prospěch národa a obě vyšly z iniciativy a podpory privátních zdrojů. Liší se pouze v tom, že ČAVU působila na domácí půdě, kdežto SVU je činná na fóru světovém.

Dosavadní činnost SVU byla zaměřena na světovou veřejnost a její seznámení s československou kulturou a československými otázkami. Po zřízení „sametové revoluce“ v Československu nastává pro společnost ještě důležitější úkol – starat se o vaši a naši vlast, aby se znovu postavila ve všech směrech do čela států střední a východní Evropy, kde v době Masarykovy republiky stála.

Vědci a umělci hráli vždy nesmírně důležitou úlohu v historii českého a slovenského národa a jejich instituce – jako Národní divadlo, Národní muzeum a Česká akademie věd a umění – stály v popředí veškerého rozvoje našich národů od dob probuzeneckých.

V době „sametové revoluce“ to byli především umělci, literáti a studenti, kteří se zasloužili o návrat demokracie a humanismu do zemí českých a na Slovensko.

Budoucí vývoj ekonomický, modernizace průmyslu, zvýšení zemědělské produkce, zvýšení životního standardu, zlepšení životního prostředí a s ním související náprava stavu ve zdravotnictví budou z převážné části záviset na práci vědeckých pracovníků, vědeckého výzkumu, na vědecké aplikaci a samozřejmě i na výchově odborníků příštích generací.

Věda nesmí být chápána pouze jako znak kulturní vyspělosti nebo dokonce zbytečný luxus či privilegium bohatých států a národů. Věda je nezbytným prostředkem k řešení problematiky společnosti. Jsem přesvědčen, že problémy konfrontující Československo a ostatní země bývalého východního bloku se nedají vyřešit bez účasti vědy a vědců.

O pravdivosti této teze jsme se na Západě přesvědčili nesčíslněkrát při našich pomocných akcích zemí třetího světa.

Naše SVU sice neopývá hmotným bohatstvím, je však bohatá expertizou svých členů, kteří jsou ochotni vykasat si rukávy a pomoci své rodné zemi v rámci svých možností, kdekoli a kdykoli o to budou požádáni.

Ještě jednou vám děkuji a přeji vám mnoho zdaru do budoucna. Těším se na shledanou na našem 16. kongresu, který se bude konat příští rok v Praze a Bratislavě.

POLEMIKA

S úžasem jsem si přečetl v č. 15 Bulletinu „Stanovisko Fyziologického ústavu...“. Nejenom pro zřejmý egoismus, který z něho sálá, ale zejména pro argumentaci, na níž je postaven: „...důvody (selektce ústavů) – zejména vysoká specializace, metodická náročnost a mezioborovost – jsou podstatně silnější ve vědách přírodních a lékařských, než ve vědách humanitních a v oborech s technickým zaměřením.“

A dále se navrhuje, že by „reduktce v rámci Akademie... měla být provedena b) posílením vysokých škol převodem některých pracovišť (především v humanitních oborech)“.

Dovoluji se zdvořile otázat autorů, zda mají tyto názory doloženy nějakým spolehlivějším způsobem než prostou neznalostí oborů, které klasifikují hromadně jako jednodušší, analogické tomu, co je právě zavedené na vysokých školách, a tudíž bez problémů převoditelné.

Vize založená obdobným způsobem shledá tudíž naprosto přirozenou prosperitu přírodovědných oborů pod ministerstvem zemědělství a lékařských pod ministerstvem zdravotnictví,

PhDr. Zdeněk Novák, CSc.
ředitel PÚ JAK ČSAV

IN MEMORIAM

V červnu letošního roku by se dožil sedmdesátiletý bývalý ředitel nakladatelství Academia z let 1963–1970 pan Josef Zíka. Za jeho vedení patřilo akademické nakladatelství k těm úspěšným čs. vědeckým vydavatelstvím, která se začala prosazovat i na mezinárodním poli. Svědčí o tom řada koedice se zahraničními nakladateli, členství v prestižní STM Group (Scientific, Technical and Medical Publishers), mezinárodní organizaci nakladatelů i další v té době nové formy spolupráce se západními vydavateli.

V roce 1970 byl Josef Zíka z politických důvodů ze své funkce sesazen. Nejvíce mu přitížilo vydání sborníku ze známé liblické konference o Franzi Kafkovi v roce 1963 a zejména ovšem „Černé knihy“ (Sedm pražských dnů 21.–27. 8. 1968), aktuálně zpracované Historickým ústavem ČSAV.

Dík přátelům se Josef Zíka nestal topičem či hlídačem jako mnozí jiní, do své smrti v roce 1981 (resp. do propuknutí zhoubné nemoci) působil jako tajemník Jednoty českých matematiků a fyziků při ČSAV. Je přiznáním pro jeho pracovitou a skromnou povahu, že i na tomto místě zanechal po sobě kus poctivé organizačtorské práce.

Málo je známo, že Josef Zíka se ve svém volném čase věnoval literární historii, překládal a sám psal básně. Jako zářek ještě stačila vyjít v roce 1970 v nakladatelství Melantrich jeho zasvěcená kniha o Otakaru Březinovi, ostatní práce po r. 1970 tvořil „do šuplíku“.

Patří do kolektivu státních, kteří za editorství prof. Milana Machovce připravili a samizdatově vydali u příležitosti jubilea T. G. M. v roce 1980 třisvazkový „Masarykův sborník“. Josef Zíka do něj přispěl pod pseudonymem Josef Mrákavský zajímavou padesáti-stránkovou statí na téma „Masaryk a literatura“.

Ústřední komise ČSAV pro nápravu křivd se v loňském roce zabývala rehabilitací Josefa Zíky in memoriam a zaslala oběma pozůstalým synům uznalé a povzbudivé dopisy.

PhDr. Jarmila Burgetová

KONKURS

Ředitel Ústavu organické chemie a biochemie ČSAV vypisuje výběrové řízení na obsazení místa vedoucího technicko-hospodářské správy. Požadované vzdělání VŠE, praxe nejméně 10 let v oboru podmínkou, praxe v oboru hospodářského práva vítána, zařazení podle její délky – max. 15. tř. Nástup podle dohody. Osobní dotazník se stručným životopisem vč. dosavadní praxe doručte na adresu ÚOCHB ČSAV, Flemingovo nám. 2, 166 10 Praha 6, referátu personální a sociální péče; tel. 33 12 365.

Vedoucí redaktor: dr. Miroslav Šmidák
Redakce: dr. Dana Kašáková, CSc., Národní 3,
Praha 1, tel.: 22 88 63
Foto: Jiří Plechatý • Typo: Jaromír Dvořák
Sazba: STPVL, Academia Praha
Tisk: Academia Praha
Číslo 18. vychází 15. 7. 1991

